

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: P. n. gospodom štajerskim vinorejcem. — Razglas glede knjigovodskega tečaja. — Subvencijski merjasci. — Kmetovavci, prevdarjajte in računajte pri nakupu umetnih gnojil. — Par zanimivih števil. — Donesek k regeneraciji štajerskih vinogradov. — Zborovanja podružnic in krajskih društev. — Iz podružnic in krajskih društev. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznanila.

P. n. gospodom štajerskim vinorejcem.

Vinorejski odsek c. kr. kmetijske družbe je v svoji seji dne 4. marca t. l. sklenil svariti štajerske vinorejce pred nakupovanjem in sajenjem sledečih trsnih vrst: **Noah zelena, Elvira bela in Delaware rdeča in bela.** Te vrste napade namreč trsna uš kakor našo staro domačo trto. Razen tega dajejo manj vredno, slabo vino, ki bi lahko dobremu glasu štajerskih vin občutno škodovalo.

S tem razglasom izpolnjujemo zgore omenjeni sklep.

Vinorejski odsek c. kr. kmetijske družbe.

Načelnik: A. Stigler l. r. Zapisnikar: Juvan l. r.

Subvencijski merjasci.

V kolikor dovoljujejo sredstva, lahko dobe naši p. n. člani subvencijske merjasec le tedaj, če vpošljejo potom podružničnih načelstev natanko (kakor račune) izpolnjene reverze z aro 30 K najpozneje do 15. marca.

Navadno se v enem kraju lahko nastavi samo en merjasec; v izjemnih slučajih, če se jih rabi več, mora načelstvo podružnice to dokazati.

V Gradcu, 15. februarja 1908.

Od osrednjega odbora
c. kr. štajerske kmetijske družbe.

Razglas.

Od 13. do vključno 16. aprila 1908 se bo vršil na štajerski deželni poljedelski šoli v Grottenhofu pri Gradcu knjigovodski tečaj za kmetske posestnike.

Tečaj je omejen na 12 slušateljev; štajerski deželni odbor je dal več štipendij po 25 K.

Udeleženci dobijo prosto stanovanje v zavodu. Za ceno hrano se bo poskrbelo.

Pouk se začne vsaki dan ob 8. uri zjutraj.

Prošnjiki za štipendije naj vpošljejo svoje prošnje do 1. aprila t. l. podpisanimu ravnateljstvu; oni, ki ne rabijo štipendij, naj nam pošljejo prijave do istega roka.

Obisk tega tečaja bi dal gospodom učiteljem priliko, da bi lahko potem v tistih krajih pomagali uvesti domače, kmečko knjigovodstvo.

Deželna poljedelska šola Grottenhof (pošta Wetzelsdorf pri Gradcu) je oddaljena 20 minut od končne postaje Wetzelsdorf električne cestne železnice.

Ravnateljstvo štajerske deželne poljedelske šole v Grottenhofu pri Gradcu.

Kmetovavci, prevdarjajte in računajte pri nakupu umetnih gnojil.

(Izviren dopis.)

Pravi gospodar se drži prave varčnosti. Kupuje le kar rabi, kar mu korist do naša, in to skuša najbolje kakovosti, pa najceneje kupiti.

V zadnjem času so si pridobila umetna gnojila tudi med našimi kmeti mnogo veljave, mnogo zaupanja. Z veseljem je pozdraviti ta korak naprej. Tozadevna še velika nevednost, nezmožnost po zunanosti presojeti vrednost umetnih gnojil, neokretnost za reklamacije i. t. d., to vse pa daje povod zaupnost kmeta izkoriščati. Če ni previden, ga je baš pri umetnih gnojilih moč pošteno skubiti. Lani sem svaril pod naslovom „Ne denar vun metati“ po listih pred slepim nakupovanjem, a vidim, da je to zopet zelo potrebno, da se je glas vpijočega v puščavi razpršil. Baš sedaj imam v rokah cenik neke tuje tvrdke, katerega hočem po primernem uvodu tolmačiti.

Kmetje, pomislite vendar:

1. da niso umetna gnojila roba stalne, enotne, po zunanem vidne enakomerne vrednosti, da ni kakor je n. pr. kava, riž, moka i. t. d., da ne vsebuje vsega kar rastline rabijo, kakor n. pr. hlevski gnoj;

2. vrednost umetnih gnojil se ne ravna po teži, temveč:

a) po vsebini redilnih snovi za rastline. Če kupim 100 kg superfosfata z 16%, me briga le teh 16 kg fosforove kisline, le ta edina ima vrednost za moje rastline, vse drugo me ne briga. Ostalih 84 kg mi je le brezpomembno brašno, katerega lahko z cestnim prahom, zemljo, žaganjem i. t. d. ceneje nadomestim;

b) po kakovosti, raztopnosti in pristopnosti rastlinam teh redilnih snovi.

Za naše razmere pridejo od redilnih snovi v poštev le

a) dušec; rastlinam najbolj in neposredno pristopen je ta v podobi solitarne kisline v čilskem solitru, torej tudi najdražji. Zlasti za težko zemljo ima največ veljave. 1 kg dušca v čilisolitru velja po sedanjih tržnih cenah 2 K 10 v v Hrastniku. Cena čilisolitru raste navadno od januarja do srede aprila, od tega časa pa zopet pada. Po vrednosti je v nekaterih slučajih temu enak, obče pa nekoliko manj vreden dušec amonjaka v žveplenokislem amonjaku. 1 kg ga stane okoli 1 K 70 v. Mnogo manj vreden za težko zemljo, sploh skoraj brez vrednosti, je organičen dušec, v organičnih vezeh, n. pr. dušec v moki od mesa, krvi, rogov, usnja, volne, koščeni moki i. t. d., ki se sme tudi mnogo nižje ceniti kakor v prejšnjih oblikah. Na peščenih, gramoznatih, sploh preveč prepustnih tleh, kjer bi se čilisoliter prehitro v gločini pogubil, zna pa ta dušec več koristiti, kakor oni čilisolitra.

b) Kalij naj se kupuje le v stasfurtskih solih. Gospodarsko najbolj opravičeno je pri nas kupovanje 40% kalijeve soli, ki ima 40 kg v 100 kg čistega kalija, katerega stane pri nas v tej soli 1 kg okoli 33 v.

c) Fosforova kislina pride zlasti za težke zemlje in pa tam, kjer še hoče hitreje učinek v poštev v superfosfatih, v katerih je najbolj razstopna, torej tudi največ vredna. 1 kg je stane sedaj v Hrastniku 56 v. Fosforova kislina rudninskih superfosfatov je prav toliko vredna kakor ona superfosfatov koščene moke; slednja ima pa brez povoda nekaj višjo ceno. Jemljemo torej ceneje pa enakovredno v rudninskih superfosfatih. Velikega pomena za nas je dalje manj raztopna pa dolgo učinkujoča ceneja fosforova kislina Tomaže moke, katera stane kilogram v naših južnih okrajih okoli 37 v. Ona koščena moka sme se v nekaterih slučajih primerjati glede učinka z ono Tomaževe moke, je pa še ceneja.

3. Kmetje naj dalje pomislijo, da čim močnejša so umetna gnojila, čim več vsebujejo redilnih snovi so razmeroma tem boljša tem manj stane prevažanje vsebinskih enot, tem ceneje pridejo tu.

4. Da se pri nabavljanju po celih vagonih vožni stroški zelo znižajo. V

Avstriji je celo navada, da plača tovarna vožnino do postaje odjemalca in da od tu prodaja enote fosforove kisline po pogojni ceni brez vožnih stroškov.

Kmetje torej naj ne kupujejo tja v en dan vendar brezbrizno po vrečah ali stotih, temveč:

1. po vrednosti vsebine, po ceni vsebinske enote; le čilisoliter in 40% kalijeva sol imajo splošno enakomerno vsebino, v vseh drugih gnojilih se znatno menjajo;

2. pri enaki vrednosti učinka za njih izbirajo naj najceneje enote vsebine;

3. naročajo naj po celih vagonih;

4. zahtevajo naj garancijo in se tudi naj pobrigajo, da se bode ista uvaževala z kontrolo;

5. kupujejo naj le isto, kar potrebujejo, kar jim bode koristilo, le iste rastlinske snovi, katere jim bodo na njih zemljiščih tudi dobiček donšale. Nikakor naj pa ne kupujejo specialnih gnojil, kakor n. pr. gnoj za travnike, za vinograde i. t. d., naj ne kupujejo mešanice, kakor n. pr. kalisuperfosfat i. t. d., ker pri teh precej gor plačajo. Kupujejo naj posamezna umetna gnojila vsako za se.

Ker pa posamezni, manjši posestnik ne rabi teh gnojil na vagone, ker se pri manjih množinah ne briga za kontrolo, naj kupuje ta gnojila pri svojih zadrugah, kmetijskih podružnicah in drugih kmetijskih društvih ali trgovcih, ki imajo zanesljivo zalogo. Za ta kumulativna naročila naj se pa naročevalci brigajo, da bode roba tudi jamčenju (garanciji) primerna. Lahko je jamčiti (garantirati), če se ve, da se itak ne bode nikdo pobrigal za kontrolo, da li je vsebina res jamčini potrebna. Kjer se na vagone naročuje, naj se pismeno vse natančno pogodi. Označi se naj natančno roba, pogodi naj se natančno cena, enota rastlinskoredilne snovi, čas za pošiljatev, način plačevanja, pogodi se naj visokost odškodnine za manj vsebujočo robo, kakor pogojeno i. t. d. Kakor hitro dospe roba, naj se pred eno pričo vzamejo poskušnje, najboljše od v tej zadevi že zvedenih oseb. Od vsakega vagona se iz sredine vsake desete vreče, ki pa ne sme biti poškodovana ali premočena, vzame poskušnja. Vse te poskušnje se stresejo na suh papir, pa se, ko so se grude razdrobile, dobro premešajo. Od te zmesi se vzamejo po tri prečne poskušnje na priliko po 300 g, ki se napolnijo v tri snažne, suhe steklenice in sicer kar na rahlo. Steklenice se dobro zamašijo, najbolje z steklenim zamaškom in zapečatijo, najbolje s pečati od obeh prič. Na prilepljeni papir se napiše vsebina, številka vagona, v katerem je prišla in datum. Te poskušnje se pošljejo najbolj takoj kemičnemu preskuševališču, n. pr. v Maribor.

Da pa bode imela ta kontrola tudi veljavo naj se tedaj, ko se poskušnje jemljejo, napravi od dotičnih oseb potrdilo n. pr. sledeče vsebine:

Mi potrdimo, da se je iz voza št. . . . , vsebina . . . . , število vreč . . . . , teža garantirane vsebine . . . . , natovorjene dne . . . . , od . . . . , vzela ta poskušnja.

Prodajavec je: . . . .

Sprejemavec je: . . . .

Podpis in pečat prič:

Sicer se pa dobe za to že primerne tiskovine, na katerih se nahajajo predpisi za veljavno jemanje poskušenj.

Jamstvo velja le za 14 dni po sprejemu, torej se je treba požuriti.

Pri znanih zanesljivih tvrdkah ni vsakokrat potrebna ta kontrola, a sigurnost je sigurnost in se človek izogne škodi provzročeni časi po zli volji pa menda po pomoti.

Da je pa razumnost in previdnost potrebna pri nabavljanju umetnih gnojil, za katera dandanes naši kmetovavci že nekaj stotisočakov izdajajo, kaže sledeči izgled. V roki imam cenik neke češke tvrdke. Po tem stane na postaji odjemalca (pri superfosfatih, in sicer večjih naročilih je sploh običajno od postaje kupca računati):

100 kg 17% superfosfata 12 K 50 v. 1 kg fosforove kisline stane toraj v tem 73 v, namestu 56 v, kakor je kmetovavec lahko iz Hrastnika dobi; dalje stoji žveplenokisli kalij z 96% 32 K. Kaj, je li to 96% čistega kalija? Ne! V 96 kg žveplenokislega kalija je le 52 kg čistega kalija, ki je kmetu edino le vpoštevati. Ista množina čistega kalija in isti žveplenokisli kalij stane pa v Hrastniku 26 K. Dobi pa v 40% kalijeve soli za 16 K 96 v. Dalje najdemo: gnoj za travnike, 23%, cena 9 K. Pa česa je 23%? Kaj se garantira z 23%?

Čilski soliter ima v tem ceniku tržni ceni primerno ceno. Kupca pa moti, ker stoji, da ima ta 95% dušika. To ni mogoče, temveč ima 96% solitrnokislega natrija in v tem 15.5% čistega dušika. Če dotična tovarna res smatra garancijo resno, bi morala v istini 96 kg dušika za to ceno oddati. Zdi se pa, da ne vzame garancije tako resno.

Med mešanimi gnojili, katera dandanes ne rabi nobeden razumen kmetovavec več najdemo: kalijsuperfosfat z 11% kalija, 11% fosforove kisline, cena 14 K.

Razmerje kalija in fosforove kisline tu nikakor ni primerno, ker zlasti na peščenih tleh je treba mnogo več kalija kakor fosforove kisline. Če se ta zmes trosi, se fosforova kislina ne zamore do dobrega izkoristiti. Iste množine enako učinkujočega kalija in fosforove kisline dobi kmet lahko doma za 9 K 90 v.

Amonijaksuperfosfat z 14% fosforove kisline, 5% dušika, cena 20 K. Kmet si nabavi isto za 18 K.

Kalijamonijaksuperfosfat z 9% fosforove kisline, 3% amonijaka, 10% kalija 18 K. Kmet si lahko nabavi to doma za 15 K 10 v i. t. d.

Iz tega je razvidno, da so cene, če bi se res vedno dobila garantirana vsebina, itak že mnogo višje, kakor se dajo drugim potom doseči. A kdo se briga, da vsebujejo ta gnojila res toliko, kolikor garantira. Lansko leto sem dal en tak poskus preiskati in našlo se je, da je vsebina bila mnogo nižja, pod najnižjo po ceniku garantirano. Žal, ni bil dotičen poskus tak, da bi bil veljaven za pravno pot, ker se ni vstreglo vsem predpisom. Nevednost in malomarnost tu torej ogromne davke plačuje. Torej razum, na nože, ne pa lim! Če pa kateri naročnik teh gnojil se hoče prepričati kakšna so

v istini, naj vzame po navedenih pravilih poskušnjo, ter jo naj pošlje takoj na deželno kemično preskuševališča v Maribor.

V Mariboru, dne 4. febr. 1908.

J. Belle.

Par zanimivih števil.

(Nadaljevanje in konec.)

V vseh tabelah, razen v dodatnih, se pri posestnikih razločuje, ali so čisti kmetje, kmetje s postranskim zaslužkom ali drugi posestniki. S tem, da se pravi kmetje izločijo, se lahko njihov gospodarski položaj vidi. Vsled izvrševalne naredbre pravosodnega ministrstva iz leta 1903. so „kmetje oni posestniki zemljišč, ki svoje, kmetijstvu posvečeno posestvo, malo ali srednje, obdelujejo z ali brez pomoči družine, poslov in dni-narjev in ki izvršujejo ta neposredni obrat gospodarstva kot svoj poklic“. Zdi se, da so se oni, ki so sestavljali statistično poročilo, držali tudi te definicije.

Na drugi strani pa daje ta statistika tudi mnogo gradiva za vestno prematranje vseh stališč, ki pridejo pri rešitvi danes tako perečega vprašanja zemljiške razdolžitve v vpoštev.

Leta 1905. se je prodalo 244 gospodarskih in logarskih posestev v skupni velikosti 2212 ha po prisilni poti, o 40 posestvih v skupni velikosti 486 ha. V letu 1903. in 1904. je bilo prodanih 287 posestev s 1511 ha in 289 z 1595 ha. Številke v zadnjih dveh navedenih letih kažejo precej sorodnosti, za leto 1905. pa najdemo popolnoma drugačne številke, kar se tiče števila in velikosti posestev. Še le prihodnje leto bo pokazalo, kje tiči vzrok za to. Z veseljem moramo pozdravljati dejstvo, da se bodo ta poročila izdajala vsako leto, ker so podatki iz cele vrste let najbolj poučni.

Od 244 prisilnih dražb v letu 1905, jih je odpadlo 15 (s 143 ha) na 18 okrajev Gornje Štajerske, 107 (z 819 ha) na 18 okrajev Srednje Štajerske, 121 (z 1250 ha) na 17 okrajev Spodnje Štajerske in 1 (z 0.13 ha) na mesto Gradec. Od vseh dražb je zadelo 48% kmete, 5% kmete s postranskim zaslužkom in 47% druge posestnike. Po statistiki poklicov z dne 31. decembra 1900 je samostojnih kmetov 72%, kmetov s postranskimi zaslužki 10% in drugih poklicov s postranskim zaslužkom v kmetijstvu 18%. Če vzamemo zadnji dve skupini skupaj in jih primerjamo s prvo (čistimi kmeti), potem vidimo, kar se je pokazalo že leta 1903. in 1904., da zadene zadnji dve skupini prisilna dražba bolj mnogokrat ko čiste kmete. Zato lahko sklepamo, da se čista kmetija, dasi so razmere danes za njo zelo neugodne, še vedno bolj izplača, ko pa kmetija s postranskim zaslužkom.

Nadalje nas zelo veseli, da je med kupci kmetški stan najbolj močno zastopan s 30%. Za njim pridejo kreditni zavodi z 27%, ki so na primer na Spodnjem Štajerskem sami pokupili 46% vseh posestev, ki so bila prodana na dražbi. To precej nerazmerno veliko število nam da misliti. Prvič je jako dvomljivo, ali je sploh dobro za dotične denarne zavode, da so v pokritje svojih zahtev vzeli posestva, so bila pri njih za-

dolžena, ali pa so mogoče, posebno na Spodnjem Štajerskem, delovali tudi narodni momenti. Drugič nam kažejo navedene številke, če so bili upniki tudi kupci, zopet potrebo, ki se že čuti nad 35 let, da se osnuje deželna hipotečna banka s prisilnimi vsakoletnimi odplačili in kjer se posojila nebi dala odpo-vedati.

Kot vzroki prisilne dražbe se najdejo: zadolžitev, odpoved kapitala, menični dolgovi in poroštvo s 75,5%. Pri celem, s statističnega stališča tako lepo razdeljenem delu moramo omeniti, da se ure-ditev zadnje rubrike ni izbrala ravno srečno, ker morajo biti vse prisilne dražbe povzročene zaradi „zadolžitve“. Dobili bi mnogo dragocenejših podatkov o vzrokih, ki so privedli do prisilne dražbe, če bi se „zadolžitev“ kot samo-posebi umeven vzrok opustila in bi se poiskali prvotnejši vzroki.

Vsota vknjiženih dolgov na teh prodanih posestvih znaša 2.793.306 K, dočim se je pri prodaji teh posestev do-bilo le 1.493.704 K. To slabo razmerje med kupno ceno in dolgovi, ki se kaže posebno pri kmetih s postranskim zaslužkom in pri drugih, nekmetskih posest-nikih, se sicer nekoliko zboljša, če po-mislimo, da so resnični dolgovi navadno, kakor kaže praksa, za 20% manjši, kakor pa jih izkazuje zemljiška knjiga. Samo pri čista kmetskih posestvih je pre-segala kupnina za toliko vknjižene dolgove, da so tudi drugi, nevknjiženi upniki, ki so se oglasili pri dražbi, do-bili svoj denar. Na vsak način naj ti podatki, ki kažejo, kako različno se ceni pri posojanju in pred dražbo, napravijo upnike previdne.

Število posestev, ki so v letu 1905. prešle iz kmetskih rok v nekmetske, znaša 398 (v skupni velikosti 5678 ha), od teh je sprejetih 62 posestev z 813 ha v dodatku. Na Gornje Štajersko pride 38 slučajev s 1558 ha, Srednje Štajersko 200 slučajev s 2278 ha in na Spodnje Štajersko 96 slu-čajev s skupno 1029 ha. Zemlja, ki se je na Štajerskem v letu 1905. odtegnila kmetijstvu, znaša torej 0,22% cele površine štajerske zemlje.

Na Gornjem Štajerskem v 9 slučajih ni bilo kapitala, v 8 je bila za prodajo ugodna priložnost, v 5 so se ljudje izselili in v 4 slučajih so bili prezadolženi. Na Srednjem Štajerskem je bilo 54 slučajev, da so bili ljudje prezadolženi, v 26 je bila za prodajo ugodna prilika, v 24 slu-čajih so se ljudje izselili, v 23 so bili prestari in v 13 je bila smrt vzrok. Na Spodnjem Štajerskem je 19 slučajev pre-visoke zadolženosti, v 17 slučajih ni bilo dobrih pridelkov, v 12 slučajih je bilo krivo pomanjkanje delavcev, v 10 visoka starost in v 6 smrt posestnika.

Zadnji vzrok nam mora, ker ima precej visoko število 21=6,3%, vzbujati iz dveh vzrokov razne pomisleke. Najprej si mo-ramo misliti, da nobeden dedič ni moral prevzeti posestva, ampak da si je drugje poiskal zaslužka. Poleg tega osebnega vzroka, ki se vedno boljje uveljavlja kot prememba poklica, moramo vpoštevati še drugi, popolnoma stvarni vzrok. Če zahte-vajo dediči, da se jim dedščina takoj izplača in oni, ki bi moral posestvo pre-vzeti, tega ne more storiti, potem se mora

zemljišče prodati, da se lahko ugodi vsem zahtevam. Tukaj bi lahko postava o zemljiščih marsikaj spremenila, ona po-stava, ki daje prejemalcu pravico, da lahko dediče izplača še le po treh letih. (§ 9., odstavek 1., splošne postave z dne 1. aprila 1889, drž. zak. št. 52, glede uvedbe posebnih predpisov pri razdelitvi dedščine i. t. d.)

Poklici kupcev so v različnih delih dežele različni. Na Gornjem Štajerskem so kupili dve tretjini prodanih posestev in eno nadaljno šestino tvorničarji. Drugi poklici so prišli komaj v vpoštev. Na Srednjem Štajerskem so dobili eno četrtno obrtniki, eno četrtno mešetarji, 14% veleposestniki, 11% zasebniki brez poklica in 9,6% posestniki realitet. Žalibog se ne more spoznati, ali meni urad z zadnjimi posestniki mestnih ali kmetskih realitet. Na Spodnjem Štajerskem so najbolj zastopani obrtniki (40,5%), za njimi pridejo posestniki s 15%, mešetarji s 14% i. t. d.

Različna je tudi razdelba glede namena, iz katerega se je posestvo kupilo. To je različno v vsakem delu dežele. Tako se je na Gornjem Štajerskem največ pokupilo za zvečanje lovov, za gozdarskoznanstvene namene in za zaokroženje zemljišč (skupno 72% vseh posestev). Da bi se dalje obdelovala, ta usoda je kmetska posestva v nekmetskih rokah zadela le v 13% slučajev.

V zadnjih desetletjih se je pokupilo vedno več kmetskih posestev, da so se povečali lovi, tako da smo si bili, če bo šla stvar tako naprej, že zelo v skrbeh. Dasi je prvi vzrok za to dejstvo v tem, da se sme s posestvi in zemljo prosto tržiti (postava z dne 24. februarja 1868, drž. zak. št. 17), vendar se zdi, da so to povzročile v veliki meri tudi nove železnice in nove, boljše prometne zveze na Gornjem Štajerskem. Kakor nam pa kažejo statistični podatki iz zadnjih let, se ni treba bati, da bi šla ta stvar tako naprej, da, cela akcija že zelo pojema.

Na Srednjem Štajerskem se je kupila jedna tretjina za razkosanje, ena pa za nadalnje gospodarjenje. Pri teh odpade 70% slučajev in velikosti na graško okolico. Želja po lastnem domu in po lastnem gospodarstvu se v graškem mestu samem težko izpolni, ker so cene za posestva previsoke. Zato se je v zadnjem desetletju razvila v graski okolici, posebno v bližnjih deželskih občinah, cela kopica meščanskih naselbin, prikazen, ki jo lahko opazujemo tudi po drugih velikih mestih.

Na Spodnjem Štajerskem ni noben namen posebno prozoren. 21% se je kupilo za nadalnje gospodarjenje, po 19% za razkosanje in pokritje zahtev in 11% za zaokroženje zemljišč.

Če smatramo nakupe kmetskih posestev od nekmetskih posestnikov kot znamenje propada kmetskega stanu in če zastopamo stališče, da se mora kmetsko posestvo na vsak način ohraniti kmetu, potem moramo seveda videti v teh nakupih, ki ne zadenejo samo slabo, ampak tudi dobro situirane kmete, slabo zna-menje.

Tukaj bi bila prilika za deželno po-stavodajo, da dela na to, da se kmetska posestva ne bodo dalje krčila. Leta 1902. se je sicer v tej stvari predložil dežel-

nemu odboru osnutek postave (priloga 78 stenografskega zapisnika štajerskega de-želnega zbora tekom zasedanja 1901/2), vendar pa nismo od onega časa nič več izvedeli o usodi tega osnutka. R. M.

Donesek k regeneraciji štajerskih vinogradov.

Vinoreja je na Štajerskem brez dvoma jedna najvažnejših gospodarskih strok in posebno na Spodnjem Štajerskem so ne-kateri kraji, n. pr. Haloze, kjer govorijo vse razmere za vinorejo in kjer se da zemlja le z vinorejo primerno izrabiti. Umljiva nam je po vsem tem skrb, ki se je polastila vseh merodajnih činiteljev, ko se je pred leti pokazala trtna uš, ki je hotela uničiti vso našo vinorejo. Meščan in kmet sta se začela bati, da gresta propadu nasproti in marsikateri je ravno v tistem času vzel v roke popotno palico, da bi si v tujini poiskal zaslužka.

Tako bi prišlo na vse zadnje do te-ga, da bi se ljudje začeli splošno iz-seljevati, če se nebi pravočasno v ame-riški trti našlo izborno sredstvo zoper trtno uš. Le z ameriško trto se je naša vinoreja osigurala za bodočnost.

Izprva so bili naši vinorejci nezaupni in so okljevali; ko pa so bile premagane prve težkoče, so se poprijeli novega načina vinogradarenja z vso vnemo. Danes je poteklo že nad 20 let od prvih skromnih začetkov in danes se je vino-gradar že splošno oprijel ameriške trte. Sedaj je samo še vprašanje časa, ali in kedaj bo na Štajerskem ameriška trta popolnoma zavladovala.

Trdno je, da bomo tudi v prihodnje lahko pridelovali vino in če ne lažejo vsa znamenja, bomo v prihodnje pridelo-vali več in boljšega vina ko doslej.

Kakor je bodočnost lepa, vendar nam daje mnogo pomiselkov, ki jih hočemo za nekaj časa zasledovati. Sedaj hočemo malo natančneje in podrobneje razmotri-vati, kaka bo bodočnost naše vinoreje.

Če bomo imeli več vina in boljšega, moramo imeti tudi več priložnosti, da ga spravimo v denar. To je vsakomur jasno.

Kakor znano, je bilo štajersko vino vedno priljubljeno in z gotovostjo lahko upamo, da bo tudi v bodoče. To so ljudje, ki čislajo „dobro štajersko kapljico“. Pri-ljubljenost velja torej samo boljšim šta-jerskim vinom, za srednja ali zelo slaba vina se ne bo nihče navduševal, dasi so štajerska.

Predno nas je zalotila trtna uš, so bile razmere za prodajo štajerskih vin mnogo ugodnejše. Takrat smo celo Gornjo Štajersko in Koroško zalagali z vini. Tudi Kranjska in severne kronovine naše monarhije so večkrat kupovale vina pri nas. Danes pa so se razmere bistveno spremenile. Skoraj bi človek rekel, da so ljudje dobili drug okus: danes so namreč bolj priljubljena in čislana gladka vina. In „gladka“ pa naša štajerska vina nikakor niso (posebno če govorimo o srednje dobrih in slabih vrstah). Ker pa ni pričakovati, da se bo okus našim vinom na ljubo obrnil, ne bomo mogli več prodati svojega vina, razen če začnemo sami pridelovati več gladkih in manj reznih vin.

Sedaj nastane vprašanje, jeli to pri nas sploh mogoče in če sploh lahko v

naši zemlji in v našem podnebnju pridelamo gladka vina.

Na to vprašanje lahko odgovorimo z „da“, ker nas v tem vsakdanja izkušnja potrjuje. Da so naša vina tako rezna, tega ni kriva niti naša zemlja, niti naše podnebje, ampak tega so krive vrste naših trsov, ki so navadno popolnoma nepripravne. Že dolgo se čuje med štajerskimi vinogradniki klic, naj se zboljša kakovost naših vin, a ta se bo zboljšala samo, če bomo zboljšali trsje. Vsi učitelji vinoreje od Herrmanna Götheja sem so temu vprašanju obračali največjo pozornost in tudi v praksi so se vinorejci mnogo pečali z rešitvijo tega vprašanja, a niso navadno prišli dalje ko do več ali manj posrečnih poskusov.

Še bolj pereče je postalo za nas to vprašanje, ko smo začeli svoje vinograde zasajati z ameriškimi trtami. Zato je nujno potrebno, da se to vprašanje reši.

Žalibog nas je našla trtna uš tudi v tem oziru popolnoma nepripravljene in tako se je lahko zgodilo, da so se trtne vrste še bolj pomešale, da je postalo vino še bolj mešano in brez izraza. To se je zgodilo celo v krajih, ki so bili prej, kar se tiče vinoreje in kakovosti vin, na zelo dobrem glasu. Izprva so ljudje cepili, kar jim je prišlo ravno pod roke; tako so cepili poleg dobrih in slabih domačih tudi tuje, če jim jih je kdo ravno priporočal. Da bi ne naredili nobene napake, so ljudje hoteli imeti kar vse naenkrat, s tem pa so storili napako, ki se vsaki prehodni dobi učenja lahko stori in ki se tudi lahko opraviči.

Da bi omejila to velikansko mešanico vrst in da bi spravila nekako enotnost v celo akcijo, je sklicala c. kr. namestnica sporazumno s štajerskim deželnim odborom leta 1904. konferenco, sestojčo iz strokovnjakov in praktikov, ki bi naj določila vinske vrste, ki so za posamezne kraje najbolj primerne.

Delo, ki ga je izvršila ta konferenca in njeni uspehi se najdejo v posebni knjigi „Die für Steiermark zur Anpflanzung empfehlenswerten Unterlagen und europäischen Rebsorten.“ Kakor je delo, ki ga je izvršila ta konferenca, dragoceno in važen kažipot za vsakega vinorejca, katere vrste mora saditi, vendar nikakor ne smemo misliti, da je s tem že vsa stvar končana.

Štajerska spada brez dvoma med one dežele, v katerih se lahko fina namizna vina pridelujejo le v nekaterih krajih, ki pa so zelo majhni. Ostali, mnogo večji del za pridelovanje najcenejših do najboljših vin, torej pravih konzumnih vin.

Po tem bi se morali štajerski vinorodni kraji, da se določijo vrste, ki se morajo v njih soditi, najprej ločiti v

I. kraje, kjer se pridelujejo kvalitetna (fina namizna) vina;

II. kraje, kjer se pridelujejo konzumna vina.

Pod I. bi šteli:

1. one kraje, po katerih se prideluje takoimenovani „Ljutomerčan“, namreč Ljutomersko-Ormožki in Radgonski vinski okraj, ki bi ga jaz krajše imenoval kratkomalo „Ljutomerski vinski okraj.“

2. Haloze same za-se;

3. Pohorje (s Pekrami in Vinarijo);

4. Mariborski vinski okraj.

Pod II. bi prišel mnogo večji del Spodnje Štajerske s štirimi velikimi, a z ozirom na kakovost pridelanega vina zelo različnimi vinskimi okraji, in sicer:

1. južen vinski okraj z deli okrajev Rogatec, Kozje, Brežice, Sevnica, okraj Savinjske doline in Šmarje pri Jelšah (kratkomalo vinski okraji Savine in Sotline doline in Celja);

2. Slovenske gorice (tudi z delom na levem bregu Drave, ki je bil doslej priklopljen Ptujskemu vinskemu okolišu);

3. zahodnji vinski okoliš s Sausalom in kraji, kjer se prideluje šilher.

4. vzhodnještajerski vinski okraj z okolico pri Klöchu.

(Dalje sledi.)

Zborovanja podružnic in krajnih društev.

Št. III v Slov. gor., 8. marca 1908.

Vabilo na potovalno predavanje kmetijske podružnice, ki se bo vršilo v nedeljo 29. marca 1908 popoldne ob 1/2 3 uri v gostilni gosp. Mayerja na zgornji Sv. Kungoti. Govoril bo g. deželni vino- in sadjerejski ravnatelj A. Stiegler o sadjereji.

R. Repnik l. r.,
načelnik.

Iz podružnic in krajnih društev.

Sv. Jurij ob juž. žel. Že dolgo je, odkar se je sprožila želja, da se pri nas ustanovi mlekarna, ker ima baš naš Št. Jur zato prav ugodno lego — tik pri železnici in bi mleko ne samo iz domačih dveh občin, ampak pozneje tudi iz sosednjih Dramelj, Kalobja in Slivnice lahko prihajalo; končno se je naša kmetijska podružnica lotila tudi tega vprašanja kot kmetijskostonovska korporacija, ki šteje vse najboljše, po gospodarskem napredku strmeče posestnike med svojimi že nad 150 člani. — V to svrhu je sklicala 23. februarja v deški šoli dopoldan tozadevno zborovanje, na katero se je vabilu prijazno odzval g. pot. učitelj Goričan, kateri je udom v podučljivih besedah obrazložil: velik pomen mlekarn vobče in tako zasigurani stalni mesečni dohodek, katerega žalibože še danes našemu kmetu manjka, posebej. Kmetje so bili zelo vneti za to podružnično vpeljavo. Odboru se je naročilo koj to delo resno v roke vzeti, da se čim prej nudi udom prilika mleko vnovčevati. Odbor je stopil koj z od g. Goričana nasvetovano „Mlekarsko centralo v Mariboru“ v zvezo in mu je že bilo možno v nedeljo 1. marca vse voljne ude pozvati pogovor v gostilno g. Nendla, kjer sta o pogajanju poročala odbornika gg. Uršič in Drogenig. Sklenilo se je s pošiljativjo koj v pondeljek 2. marca pričeti. Pohvalno moramo omeniti, da so posebno naše vrle gospodinje kakor Ferleš, Kristanšek, Mokota i. d. v. za to stvar jako vnete in so same hodile po vaseh kmete za to velekoristno napravo navduševati, za kar jim naj bo na tem mestu izražena zahvala in priznanje. To vse jamči, da bo naša podružnična jubilejna mlekarna prav dobro uspevala in pozivamo vse naše cenjene ude, da pridno posnemajo zgoraj imenovane in koj začetkoma

redno mleko pošiljajo ob določenem času. Posebno pozornost naj obračajo vsi na snago, katera igra ravno pri mleku glavno vlogo. Naša podružnična mlekarna naj bi bila po izvajanju odbornika Drogeniga na zborovanju v nedeljo, 1. marca, blagodejen čin naše podružnice v proslavo šestdesetletnega slavnega vladanja Nj. Veličastva cesarja Franca Jožefa I. Sklenilo se je, da se bo mlekarna imenovala: „Jubilejna mlekarna podružnice c. kr. kmetijske družbe Štajerske v St. Jurju ob juž. žel.“ To bo zares najlepši spomin jubilejnega leta udom podružnice, zatorej se je najhitreje poprimite. Ako se boste koj z vnemo poprijeli; boste precej uvideli, da je boljše krave pravilno rediti kakor krmo prodajati in negnojeno zemljo obdelovati. Za naš kraj se je najboljšo obneslo muredolsko pleme, skušajte torej iz našega kraja vse druge še tam pa tam najdene pasme zatreti. Jožek Drogenig, l. r.

Št. III v Slov. gor., 17. februarja 1908.

Tukajšna kmetijska podružnica je priredila včeraj v gostilni gospoda Wrussa v Strihovcu svoj letni občni zbor. Načelnik podružnice, gospod Repnik je prisrčno pozdravil vse navzoče, se spomnil v pretečenem letu umrlih udov Janeza Gornika v Jelenčah in Franca Zelzerja v Št. Ilju in potem podal delovno poročilo za leto 1907., iz katerega posnemamo sledeče: leta 1907. je imela podružnica 9 odborovih sej in 13 zborovanj, 11 praktičnih demonstracij o rezi v vinogradu, cepljenju trt, o poletnem ravnanju s trtami in praktičen tečaj o kopunjenju. Na vsakem zborovanju so bila tudi izvrstna strokovna in poučna predavanja. Skupno so si člani za znižano ceno naročili: 2000 sadnih drevesec najboljših jabolkovih in gruškovih vrst, 38.000 gozdnih sadik, 20.000 kosov požlahtnjenih trt, 3300 drevesnih varstvenih košev iz pocinjene železne žice, 15.000 kg umetnih gnojil, okoli 1000 kg raznih semen, 4 travniške brane, 180 trsnih škarij in več iztisov vinske postave. Nadalje se je za subvencijsko ceno nastavilo 6 marijadvorskih plemenskih bikov in 4 plemenski merjasci. Razdalo se je 500 plemenskih jajec za valjenje, 8 plemenskih petelinov, 1 kg trsnih vezij za zeleno cepljenje, 3 cepilni noži, 3000 komadov trt, 2400 sadnih cepik in večje število koristnih strokovnih spisov. Za prosto porabo je dobila podružnica v pretečenem letu 4 trsne in 4 drevesne škropilnice brezplačno, 3 travniške brane pa za polovično ceno. Iz lastnih sredstev je kupila podružnica 1 drevesno škropilnico. Skupno je sedaj v podružničnem okolišu nastavljenih 12 trsnih, 10 drevesnih škropilnic, za katere izrekamo na tem mestu visokemu deželnemu odboru in slavni c. kr. kmetijski družbi najprisrčnejšo zahvalo. Nadalje se je podružnica udeležila poučnega izleta v vzorne hleve v Grabnerhofu pri Admontu, ki ga je priredilo štajersko sadjarsko društvo. Članov je bilo v začetku leta 220, koncem leta 276. Dohodkov je bilo v letu 1907. K 7125.96, stroškov pa K 6936.24, tako da je ostalo v blagajni za leto 1908. še K 189.72. Gospodu blagajniku Baumannu se je soglasno podelil absolutorij. Nato so se izvolili za odposlance na

85. občni zbor družbe gg. vinorejski ravnatelj Stiegler, Ropert Repnik, Franc Thaler, Aleksander Hojnik, Jožef Slekovec, Franc Reininger in za namestnike gg.: Karl Swaty. Jožef Kondella, Jožef Baumann, Anton Lorber, Jožef Mayer, Matija Peklar. Nadalje je stavilo načelstvo podružnice predlog, a) naj se vpliva na osrednji odbor, da se na kmetijskih zavodih v Mariboru in Grottenhofu ustanovijo poučni tečaji za kmetijske hčere, b) o ravnanju s sadnimi drevesi ob državnih cestah, c) o odpravi zemljiškega davka. Drugi so stavili predloge, naj se vršijo kmetijske ekskurzije in naj se dovoli, da sme vinorejec prodati že najmanj 20 l in ne 56 l vina. Podružnica se je v polnem obsegu pridružila sklepu podružnice v Admontu, naj dela O.O. na to, da se uvoz mesa iz balkanskih dežel prepreči. H koncu se je g. Slekovec zahvalil v imenu vseh članov gospodu Repniku za njegovo požrtvovalno delovanje v načelstvu podružnice; gospod Repnik pa je zagotovil, da bo tudi v napreje delal po svojih močeh in prosil člane, naj ga pri tem podpirajo. Nato se je zborovanje, ki je trajalo 3 ure, zaključilo.

Videm. Dnevni red občnega zbora dne 2. febr. 1908. 1. Otvoritev občnega zbora po načelniku. 2. Poročilo tajnika o podružničnem delovanju lanskega leta. 3. Blagajnikovo poročilo o denarničnem stanju podružnice in volitev dveh pregledovalcev računa za leto 1907. 4. Proračun za leto 1908. 5. Volitev treh odposlancev za letošnjo glavno skupščino c. kr. kmetijske družbe. 6. Razni nasveti in predlogi. 7. Vplačevanje udnine in sprejemanje novih udov. — Otvarjajoč občni zbor pozdravlja g. načelnik prisrčno vse navzoče, ki so se zbrali v tako obilnem številu. Ponosen je, da more stati na čelu take podružnice, ter navdušuje podružnične ude k vztrajnemu združenemu delovanju po načelu: Pomagaj si sam in Bog Ti bo pomagal! — G. tajnik poda obširno in temeljito poročilo o podružničnem delovanju lanskega leta. Iz tega poročila posnamemo sledeče podatke: V začetku leta je bilo lani vseh udov 138, med letom jih je na novo pristopilo 28, izstopilo pa 23, tako da šteje podružnica v začetku leta 1908. skupaj 143 udov. Na posamezne župnije se razdele ti sledeče: Rajhenburg 50, Videm 39, Zdole 18, Artiče 18 in Sromlje 18. Na lanskem občnem zboru sprejeti predlogi so se vsi predložili osrednjemu odboru ter so deloma rešeni, deloma še čakajo rešitve. Zborovanj je imela podružnica 7 in sicer 2. februarja, 14. aprila in 9. junija na Vidmu, 6. januarja v Rajhenburgu, 12. maja na Sromljah, 25. avgusta na Zdolah in 1. septembra v Artičah. Z zborovanji so bila večinoma združena poučna predavanja o sadjarstvu in vinarstvu (g. Belle), ter o travništvu in živinoreji (g. Jelovšek). Koncem avgusta se je vršil v podružničnem okolišu tridnevni kletarski tečaj za umno kletarstvo, ki ga je vodil g. potovalni učitelj Belle. Tudi lani je podružnica naročila za svoje ude večje število sadnih dreves iz deželnih drevesnic. V Rajhenburgu se je ustanovila stalna zaloga umetnih gnojil za podružnične ude. Od osrednjega od-

bora je prejela podružnica 6 trsnih in 3 drevesne škropilnice ter 80 K subvencije za 2 travniški brani, ki sta se že nakupili. Med ude se je razdelilo brezplačno 500 valilnih jajec štajerske kokoši ter 8 petelinov. H koncu svojega poročila omenja tajnik, da je marljivo delovanje podružnice pripoznal osrednji odbor sam s tem, da je podelil g. načelniku v znak njegovih zaslug srebrno kolajno, — ter čestita v imenu občnega zbora g. načelniku k zasluženemu odlikovanju, čemur zbor z živahnim odobravanjem pritrđi. Poročilo se vzame odobruje na znanje. — Blagajnikovo poročilo o denarničnem stanju podružnice l. 1907. izkazuje dohodkov K 704.89, izdatkov K 450.88, torej prebitka K 254.01. Od te svote je znesek 220 K naložen v brežiški hranilnici, ostanek pa je v gotovini. Tudi to poročilo se vzame z zadovoljstvom na znanje. Za pregledovalca računov se izvolita gg. Pleterski Jurij in Wahčič Anton. — Proračun za leto 1908. se z dohodki 819 K ter izdatki 412 K odobri. — Za letošnji 85. občni zbor kmetijske družbe se izvolijo kot odposlanci podružnice gg. dr. M. Schmirmaul, Fr. Jamšek, Martin Pleterski in kot namestnik Jož. Rožman. — a) Budna Franc (Kališovec) se pritožuje, da se njegovi prošnji iz l. 1906. gledé podpore za stavbo vzornih svinjakov še do sedaj ni ugodilo, dasiravno se mu je bilo obljubilo, da pride potovalni učitelj M. Jelovšek v priliki si dvorišče ogledat, — ter prosi, naj podružnica njegovo zadevo pospeši. b) Pleterski Franc (Videm) predlaga, naj bi podružnica preskrbela svojim udom brezplačno umetnih gnojil, s katerimi bi udje delali poskušnje. G. načelnik pripomni, da podružnica tega ne more storiti, naj se pa dotični udje obrnejo na „Kalisyndikat“ v Gradcu, kjer mogoče dobijo male množine gnojil proti temu, da se zavežejo o uspehih poročati. c) Cerjak Martin (Rajhenburg) predlaga, naj stori podružnica potrebne korake, da kmetijska družba uredi v podružničnem okolišu več vzornih gnojišč — vsaj za vsako vas po eno — ker bi bilo to za povzdigo kmetijstva silne važnosti. d) Ivanc (Rajhenburg) želi naročiti potom podružnice sadnih dreves. G. načelnik pripomni, da se je za sadna drevesa treba zglasti pri podružnici vsako leto najdalje do 25. avgusta, ker se meseca septembra že vsa drevesa iz deželnih drevesnic razdelé. Za sajenike gozdnih dreves pa se naj vsak sam obrne na c. kr. višje gozdarsko nadzorništvo v Mariboru. Revni posestniki dobijo taka drevesca tudi brezplačno. e) Molan Janez (Zole) predlaga, naj bi podružnica naročila vsaj 5 požiralnikovih cevi ter 5 „tročkarjev“ ter prepustila udom v uporabo. f) Dr. M. Schmirmaul konstatira, da so trsne škropilnice, ki jih družba razpošilja podružnicam, slabe, da jih je treba že nove popravljati. Drevesne škropilnice pa niso priročne ter potratijo preveč škropila. Ud Resnik se pritoži, da je naročil škropilnice sistem Czimeg od „Zveze gospodarskih zadrug“ ter moral zanje plačati po 27 K, dočim, jih tukajšnji trgovci prodajajo po 21 K. Podružnica prosi, naj bi ji družba v bodoče, ako imamo pričakovati še podpore za škropilnice, nabavila škropilnice od Pircha v Mariboru, ki so uporabne ob-

enem za vinograde in drevje ter so tudi solidneje in trpežneje izdelane. Ako pa bi to ne bilo mogoče, naj bi se ona subvencija, ki se porabi za škropilnice, naklonila za travniške brane, kateri nujno potrebujemo. Ob enem se prosi osrednji odbor, da podeli podružnici tudi za leto 1908. primerno subvencijo za nakup travniških bran. g) Podružnica naznanja osrednjemu odboru, da je potovalni učitelj g. M. Jelovšek lansko leto imel samo v treh župnijah podružničnega okoliša poučna predavanja, dasiravno je podružnica prosila za pet predavanj ter jih je bilo tudi toliko obljubljenih. Osrednji odbor se prosi, naj dovoli tudi za letos podružnici 5 poučnih predavanj iz sadjarstva in vinarstva, 7 predavanj pa iz živinoreje. h) Sklene se tudi, vprašati osrednji odbor, v katerem štadiju je sedaj zadeva gledé ustanovitve pletarskega tečaja v Artičah. i) Osrednji odbor se prosi, da izda družbina pravila tudi v slovenskem jeziku ter jih založi v tolikem številu, da bode lahko vsak ud dobil po en iztis v roke. Istotako naj bodo tudi druge tiskovine namenjene strankam (reverzi) dvojezične. j) Fabjančič Miha predlaga, naj bi podružnica posredovala pri osrednjem odboru, da bi se ji podelilo 600 valilnih jajec štajerske kokoši in nekaj petelinov Sulmdolskih. Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti. Udnino za leto 1908. je plačalo 95 udov. Na novo je bilo v podružnico sprijetih 19 udov. — S tem je bil dnevni red izčrpan. G. načelnik se zahvali za obilno udeležbo, vzpodbuja navzoče k nadaljnemu vztrajnemu in složnemu delovanju ter zaključi občni zbor. G. Cerjak se zahvali v imenu zborovalcev odboru, zlasti g. načelniku, za uspešno delovanje.

Načelnik: Dr. Schmirmaul. Tajnik: J. Knapič.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v		
Celje ...	50	12	11	850	850	820	9	—	—	—	—	—	—
Ormož ...	50	11	10	9	950	780	750	—	—	—	—	—	—
Gradec ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	12	10	850	950	850	—	—	—	—	—	—	—
Maribor ...	50	11	990	9	9	850	8	—	—	—	—	—	—
Ptuj ...	50	1150	10	10	950	8	9	—	—	—	—	—	—
Inomost ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ...	50	1050	1004	—	840	835	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana ...	50	1250	950	9	9	840	—	—	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd ...	50	1150	1030	920	9	850	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj ...	50	1187	1044	858	878	791	—	—	—	—	—	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v		
Celje ...	50	10	850	3	250	280	240	—	—	—	—	—	—
Ormož ...	50	950	10	5	480	4	380	—	—	—	—	—	—
Gradec ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	—	—	450	4	350	3	—	—	—	—	—	—
Maribor ...	50	9	9	350	—	320	3	—	—	—	—	—	—
Ptuj ...	50	9	8	4	330	360	310	—	—	—	—	—	—

(Nadaljevanje na strani 48.)

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Vpošiljanje potrdil računskih izvlečkov.

Vsem našim članicam!

Z ozirom na izvlečke tekočega računa pri nas, ki smo jih v mesecu januarja vposlali vsem našim članicam, prosimo vse one članice, ki so izvleček že pregledale in primerjale in nam še do danes niso vposlale potrdila, da je izvleček pravilen, oziroma niso naznanile njegovih napak, naj to kakor hitro je mogoče, opravijo.

V Gradcu, 25. februarja 1908.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem.
Franc Barta l. r.

II.

O zvezini deželni vzorni kleti.

Nove kleti in skladišča.

V zadnjem času se je večkrat zgodilo, da so obiskali zvezino deželno vzorno klet odposlanci ali strokovnjaki drugih zvez in strokovnih društev, da bi študirali tehnične in knjigovodstvene naprave. Tako sta med drugimi v oktobru 1907 obiskala kleti dva odposlanca osrednje zveze gospodarskih zadrug na Moravskem in Šlezkem v Brnu, gospoda načelnikov namestnik König in član načelstva Krczma. O tem ogledavanju je podal gospod načelnikov namestnik v nemško-moravskem združenem listu z dne 10. decembra 1907 pod naslovom: „Slike iz avstrijske organizacije vinorejcev“ jako natančno poročilo; ker bo naše člane gotovo zanimalo, kaka je objektivna sodba nepristranskega opazovavca, podajamo par stavkov iz njegovega poročila, ne da bi se ozirali na vse, kar smo o tej stvari že pisali v našem letnem poročilu. Gospod piše:

„Dvoje je, v čemer se naprave graške zveze razločujejo od naprav v drugih deželah Najprej ni v Gradcu nobene, kakor že koli organizirane ali imenovane osrednje zadruge, ampak prodaja vina je posebna panoga blagovnega posredovanja zveze, ki jo vrši in upravlja zveza ravno tako kakor nakup in prodajo semenja ali umetnih gnojil; drugič pa se vino ne kupuje od posameznih vinorejskih zadrug, ampak naravnost od članov zveze, najsi so potem posamezne osebe ali pa vinorejske zadruge.

Ta promet, ki je sedaj zelo razvit in razširjen, je bil iz kraja, kar je popolnoma naravno in kar se je lahko opazovalo tudi pri drugih panogah blagovnega posredovanja, zelo skromen. Najprej je bila cela trgovina popolnoma komisijska; čez nekaj časa pa se je ustvarila zelo skromna klet v Algersdorfu pri Gradcu, dokler se ni počasi a vedno razvila iz nje velika vinska centrala.

Zveza gospodarskih zadrug je smatrala že kar iz kraja od začetka svojega delovanja posredovanje pri prodaji vina, ki so ga pridelali njeni člani, za jedno svojih najvažnejših nalog; zato je delala na to, da se na Spodnjem Štajerskem ustanovi kolikor mogoče mnogo kletarskih zadrug. Leta 1902. je vzela zveza v bližini Gradca malo klet v najem, da je tam shranila v komisijo vina svojih članov. Večkrat je tudi kupila na lasten račun. Zvezina prodaja vina se je razvijala razmeroma zelo dobro. Leta 1903. je kupila zveza posestvo in obširno klet v Algersdorfu, da bi tako oživitvorila trajno delujoče kletarsko podjetje. Zvezina klet bi naj imela kolikor mogoče raznovrstna vina iz vseh krajev dežele in naj bi dajala interesantom, pred vsem kupcem priljubljenost, da spoznajo vsa štajerska vina in sicer pristna in da jih lahko kupujejo brez posredovanja prekupcev naravnost od vinorejca. Istočasno se je mislilo na to, kako bi se v Gradcu samem ustvaril vinotoč, v katerem bi lahko ljudje spoznavali pristna štajerska vina. Ta razmotrivanja so vsekakor dala podlago ustanovitvi poznejše deželne vzorne kleti v Algersdorfu in deželne kleti v Gradcu v deželnem dvorcu (Schmiedgasse). Štajerski deželni zbor se je ob svojem času pečal z ustanovitvijo deželne vzorne kleti in je v seji dne 10. novembra 1903 naročil deželnemu odboru, naj prouči korake, ki jih je zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem storila v zadevi hitrejšega in uspešnejšega vnovčenja vina in naj poroča v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru o uspehu. Če pa bi bil uspeh neugoden, naj napravi načrt in proračun za deželno vzorno klet, ki bo jo naj prevzela dežela, naj ga predloži v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru in naj eventualno stavi primerne predloge.

Da bi se kletarstvo primerno razvijalo, je vzela zveza leta 1904. obširno, iz treh kleti obstoječo, v bližini prejšnje kleti ležečo klet v najem, ki pa je mnogo večja, ker drži, če se rabi za steklenice, 30.000 steklenic, če se rabi za vretje 2.500 hl, in za shranjevanje 3.000 hl, t. j. več ko 1.000 polovnjakov. Prostor, ki je še ostal, se je po potrebi lahko porabil kot klet za vretje, tako da se na ta način števila, ki smo jih navedli dosedaj, še povišajo.

Dne 29. septembra 1905 je dobila zveza odlok štajerskega deželnega odbora, kjer je bilo prevzetje deželne vzorne kleti od strani zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem uradno izrečeno.

Zvezino vodstvo je med drugim poskrbelo tudi za to, da so v deželni vzorni kleti zastopani vsi vinorodni kraji s svojimi vini. Zelo je pripomoglo tudi dejstvo, da je deželni odbor sklenil prepustiti deželno klet v graškem deželnem dvorcu,

ki spominja precej na rotovžke kleti po drugih mestih in ki je zelo dobro obiskana, zvezi; tukaj lahko prodaja zveza svoja vina iz deželne vzorne kleti in na ta način se sploh vse delovanje zveze na polju posredovanja pri nakupu in prodaji vina, zaokroži.

Kako lepo se razvija Zvezino posredovanje pri vinu, nam pač najbolj jasno kažejo sledeče številke: Leta 1901. se je prodalo vina 3.222 l, leta 1902. 31.911 l, leta 1903. 118.090 l, leta 1904. 138.901 l, leta 1905. 328.665 l, leta 1906. 455.550 l, leta 1907. pa 540.763 l.

Obisk deželne vzorne kleti bo pač vsakogar zadovoljil, posebno pa red in snaga, ki vlada v njej. Vsak mesec se osnažijo stene kleti; dve ženski ste stalno nastavljeni, da snažite sode; vsi sodi ležijo ali na železnih traverzah ali pa na zidovju, da se prepreči vsak smrad po gnjilobi; poseben sodar je nastavljen, da lahko sproti in takoj popravi vsak sod; sodi se čistijo zelo skrbno z vodo in paro; na vsakem sodu je škrljeva tablica v okvirju, da se nanjo napiše vse, kar se tiče sodove vsebine; vsak sod je pravilno cementiran in ima svojo številko; da se vino bolje dozori in da se prostor bolje izrabi, ima večina sodov ovalno obliko, kratkorečeno, kolikor morem soditi kot nestrokovnjak, klet je zelo vzorno urejena in zasluži odkrito hvalo.

Isto sodbo moramo izreči glede knjigovodstva, ki je urejeno po popolnoma modernem sistemu. Kar me pri njem najbolj veseli, je to, da sem našel v Gradcu skladiščno knjigo, ki je nisem našel drugod nikjer, ne v Nemčiji, ne drugje v Avstriji. In graška zveza vodi skladiščno knjigo na dva načina, najprej kot skladiščno knjigo, kjer ima vsak sod svoj lasten račun, v katerem se vse vpiše, koliko se je vzelo iz njega, dolilo, zmešalo, vselo i. t. d., naj je tudi samo par litrov, za katere ravno gre. Razentega pa še ima drugo kontrolo posameznih vinskih vrst, pri katerih se vknjiži vsaka sprememba, tako, da se na podlagi obeh knjig lahko takoj in brez dolgih priprav določi, koliko litrov vina je v vsakem posameznem sodu in koliko litrov vina je od te ali one vrste. Kar so mi kletarske zadruge ob Renu, na Moravskem in v drugih deželah imenovala popolnoma nemogoče, to je dosegla zveza v Gradcu na zelo lahek način in z malim osobjem. Pri tem pa še moram omeniti, da so bila vsa dela izvršena zelo natančno in da ni zaostal ne eden uradnik s svojim delom. Iz vsega, kar sem povedal, se bo videlo pač kot samo po sebi umljivo, da ima zveza tudi vse sode za transport v stalni evidenci. Naročnikom ni treba plačati sode, ampak sod ostane last zveze in treba je zanj plačati samo malo odškodnino za porabo. Za to se piše tudi posebna

knjiga, v kateri so vsi taki izposojeni sodi vknjiženi. Opazil sem tudi, da se fakture ne kopirajo, ampak pišejo istočasno na tri liste, na belega, zelenega in žoltega; ena je za naročnika, druga za zvezo in tretja za klet, ker se denar zaračuna pri zvezi v Gradcu, blago pa v kleti v Algersdorfu.

Ker se, kar je vsekar zelo veselo, promet pri deželni vzorni kleti večja od dne do dne, je nadalnje poslovanje s prostori, ki jih ima zveza doslej na razpolago, neprimerno, ker ne le, da zelo obtežuje decentralizacija kletij in skladišč redno poslovanje, ampak ga tudi zelo podraži in ker se večja promet od dne do dne, je neobhodno potrebno, da se tukaj izvrši korenita izprememba.

Zveza je imela v evidenci dva načrta, ki bi lahko omogočila neoviran nadaljni razvoj njenega poslovanja: ali bi kupila in primerno razširila mestne kleti v Kepplerjevi ulici, ali pa razširila svoje posestvo v Algersdorfu. Ker se pogajanja z graško mestno občino zaradi najema kleti, ki jih ima v Kepplerjevi ulici zaradi nevezprejemljivih pogojev, ki jih je stavila mestna občina, niso za zvezo ugodno završila, je zveza opustila ta svoj načrt in se je končno odločila za razširjenje svojih prostorov v Algersdorfu.

Zvezino načelstvo in njen nadzorstveni svet sta torej v svojih sejah, ki so se vršile dne 19. in 20. decembra 1907 na podlagi tozadevnih predlogov in poizvedovanj, ki jih je izvršilo načelstvo zveze, soglasno sklenila sledeče:

„1. Zvezin odbor sklence izvesti stavbo po predloženih načrtih in proračunu, ki pa se še morajo pregledati od kakega strokovnjaka.

2. Stavbena dela se oddajo predlagatelju načrta, gospoda mestnemu stavbinskemu mojstru Baltlu na podlagi njegove ponudbe z dne 16. decembra 1907 pod pogojem, da se zaračunajo nižje cene, ki se bodo dognale pri strokovni presoji načrta in proračuna in da se naj od strani zveze poskrbi, da se bo sestavila na vse strani osigurana stavbena pogodba in da se poskrbi za nadzorstvo pri stavljenju.

3. Ker je nujno potrebno, da se stavba kmalu izvrši, naj se začne s kopanjem temeljev že v zgodnji spomladi 1908 in naj se vse potrebno oskrbi, da se bo delo lahko tako zgodaj začelo.

Z novo stavbo, ki je na ta način zasigurana, je ob enem zajamčeno, da bo dobila zvezina deželna vzorna klet vsestransko moderno in primerno urejene prostore za kleti in skladišča, s katerimi se ne bo ustreglo samo sedanjim zahtevam, ampak tudi nadaljnemu razvoju, kar bo vsekakor ugodno vplivalo na nadaljni razvoj posredovanja pri nakupu in prodaji vina.

III.

Poročilo zadruga za rejo noriških konjev v Ljubnem (G. Št.) za leto 1908.

Iz poročila posnemamo sledeče: Zadrugi se je posrečilo, s koncem leta 1906. nastaviti drugega žrebca „Berger“ v Scharsdorfu pri Tomažu Thallerju.

S prijaznostjo, ki so nam jih izkazali na ta način visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo, c. kr. družba za rejo dežel-

nega konjskega plemena na Štajerskem, c. kr. državne žrebčarne v Gradcu, ne obstoja več nevarnost, da bi se mešala pri konjih lastna kri. V letu 1907. še je namreč že večkrat primerilo, da so k žrebcu „Robinson“ prignali njegove hčeri.

Žrebec „Robinson“, ki se je pokazal kot vsestransko dober žrebec in ki je imel zelo dobro potomstvo, se nam je na ta način ohranil in stem, da se lahko oba žrebca menjata, se v bodoče taki slučajji ne bodo več godili.

K žrebcu „Robinson“ so prignali leta 1906. 54 kobil, obrežil jih je 42. Od 42

brejih kobil smo dobili 18 žrebcev in 16 žrebic, t. j. 71% brejih kobil je znosilo žrebeta in 77% je ostalo brejih, kar je vsekakor lep rezultat.

V rodovnik sta se vpisali dve novi breji mladi kobili.

V prihodnje se moramo potruditi, da se ne bodo samo kobile, ki so dobile državne ali deželne nagrade, vpisovale v rodovnik, ampak tudi splošno kobile, ki odgovarjajo noriški rasi in pri katerih lahko pričakujemo dobre potomce.

(Dalje sledi.)

IV.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca januarja 1908. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

	Konto vloge				Konto kredita				
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov		
	K	v	K	v	K	v	K	v	
Stanje dne 31. decembra 1907	—	—	7,043.172	59	2,014.795	—	—	—	—
Promet januarja 1908 . . .	266.722	46	410.179	35	85.524	28	99.456	25	—
Skupaj	266.722	46	7,453.351	94	2,100.319	28	99.456	25	—
Proč vračila	—	—	266.722	46	99.456	25	—	—	—
Stanje dne 31. januarja 1908	—	—	7,186.629	48	2,000.863	03	—	—	—

B. Druge kmetijske zadruga in društva.

	Konto vloge				Konto kredita				
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov		
	K	v	K	v	K	v	K	v	
Stanje dne 31. decembra 1907	—	—	2.235	—	574.295	70	—	—	—
Promet januarja 1907 . . .	—	—	215	20	—	—	10.941	84	—
Skupaj	—	—	2.450	20	574.295	70	—	—	—
Proč vračila	—	—	—	—	10.941	84	—	—	—
Stanje dne 31. januarja 1908	—	—	2.450	20	563.353	86	—	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca januarja 1908. . . . . K 861.882.34

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca januarja 1908. . . . . „ 11.157.04

Stanje vseh vlog koncem januarja 1908 . . . . . „ 7,189.079.68

Stanje vsega kredita „ „ 1908 . . . . . „ 2,564.216.89

Uvoz blaga v januarja 1908 . . . . . „ 92.454.63

Izvoz „ „ „ 1908 . . . . . „ 42.517.93

Skupni promet v januarja . 1908 . . . . . K 134.972.56

Število pridruženih posojilnih društev koncem januarja 1908: 262.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem januarja 1908: 60.

V.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

Oddaja umetnega gnojila od zvezinich zalog.

Zveza je razen skladišč, ki jih ima v Gradcu, Ljubnem (G. Št.) in v Mariboru, sporazumno s svojimi članicami pri njih osnovala zaloge za umetno gnojilo, od koder si lahko člani jemljejo umetna gnojila, Tomaževo moko, kajnit in kalijevo sol za cene, ki jih je zveza nastavila. Da se prihrani voznina, ki umetna gnojila večkrat zelo podraži, priporočamo svojim članom, naj manjše količine umetnega gnojila jemljejo pri sledečih zalogah:

1. Kmetijska podružnica v Trbovljah, skladišče pri zadruginem načelstvu samem.

2. Kmetijska podružnica v Hrastniku, pooblaščen zaloga pri gospodu Ferdu Rošu, posestniku in deželnem poslancu v Hrastniku.

3. Kmetijska podružnica v Brežicah ob Savi, pooblaščen zaloga pri gospodu Francu Matheisu, trgovcu in posestniku v Brežicah ob Savi.

4. Kmetijska podružnica Rajhenburg-Videm, pooblaščen založnik gospod Jožef Marinc, Rajhenburg.

5. Kmetijska podružnica v Sevnici, pooblaščen založnik gospod Franc Krulej v Sevnici.

6. Kmetijska podružnica v Laškem, pooblaščen založnik gospod Konrad Elsbacher, trgovec in posestnik v Laškem.

7. Kmetijska podružnica v Celju, pooblaščen založnik gospod D. Rakusch v Celju.

8. Kmetijska podružnica v Konjicah, pooblaščen založnik gospod Franc Kupnik, trgovec in posestnik v Konjicah.

9. Kmetijska podružnica pri Sv. Mihele nad Mozirjem, pooblaščen založnik načelnik podružnice sam.

10. Kmetijska podružnica v Ljutomeru, pooblaščen založnik gospod Viljem Schneider, trgovec in posestnik v Ljutomeru.

11. Kletarska zadruga v Mariboru, pooblaščen založnik gospod Pius vitez pl. Twickel, posestnik v Mariboru.

12. Posojilnica v Zdolah pri Vidmu, pooblaščen založnik načelstvo posojilnice.

13. Sadjarsko in vinorejsko društvo v

Ernovžu, pooblaščen založnik gospod Teodor Egger v Ernovžu.

14. Kmetijska podružnica v Lipnici, pooblaščen založnik gospod Jožef Gschier v Lipnici.

Tržna poročila.

(Nadaljevanje.)

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 2. marca do 8. marca 1908. Pripeljalo se je 67 vozov z 582 meterskimi stoti sena in 46 vozov z 468 meterskimi stoti slame; sejm je bil bolj obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 6.80 do K 8.—, sladko od K 7.— do K 8.20; ržena slama od K 6.90 do K 8.—; pšenična slama od K 6.80 do K 7.80 ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 12. marca 1908. Prignalo se je 402 volov, 124 bikov, 628 krav, 127 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in — konjev.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — vola 7 bikov, — krave, — telet; na Gornje Štajersko 84 volov, 26 bikov, 75 krav, — telet; Vorarlberško: 80 volov, 30 bikov, 46 krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: 1 vol, 5 bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 14 volov, 1 bik, 240 krav, — telet; na Češko: — vola, — bika, 11 krav, — telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 72.— do K 80.— (izjemoma K 88.—), poltolsti od K 66.— do K 70.—, suhi od K 56.— do K 64.—; voli za pitanje od K 60.— do K 66.—; klavne krave, tolste od K 54.— do K 64.—, poltolste od K 46.— do K 52.—, suhe od K 30.— do K 42.—; biki od K 52.— do K 70.—; dojne krave do 4. teleta od K 56.— do K 68.—, čez 4. tele od K 48.— do K 54.—, breje od K 48.— do K 52.—; mlada živina od K 54.— do K 68.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet od K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 13. marca 1908. Zaklana živina: 902 telet, 2866 svinj, 5 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.04 do K 1.10; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.12 do K 1.20; nemške mesne svinje od K 1.22 do K 1.26; nemške pitanske svinje od K 1.10 do K 1.16; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.30 do K 1.34; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.14 do K 1.20; mesne svinje od K 1.08 do K 1.20 bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.70 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 7.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 26. marca v Vitanju**, okr. Konjice; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Dobovi*, okr. Brežice; na Bizeljskem**, okr. Brežice; v Mariboru*; v Lipnici*; v Gradcu*; v Teharjih**, okr. Celje.

Dne 27. marca v Podplatu**, okr. Rogatec. Dne 28. marca v Brežicah (svinjski sejem); v Slovenjem Gradcu**.

Dne 30. marca v Šmarji pri Jelšah; v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah.

Dne 31. marca v Ormožu (svinjski sejem).

Dne 1. aprila na Ptuj (sejem s konji govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Lučanah (sejem z drobnico), okr. Arvež.

Dne 2. aprila na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogato živino in konji).

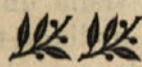
Dne 3. aprila v Št. Pavlu pri Preboldu*; na Spodnji Poljskavi (svinjski sejem), okr. Maribor.

Dne 4. aprila na Svetih gorah pri Podsvetih**, okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 6. aprila pri Sv. Duhu-Loče**, okraj Konjice; pri Sv. Križu, okr. Ljutomer; v Rušah**, okr. Maribor; v Sevnici**; v Št. Ilju pri Turjaku**, okr. Šoštanj; v Marnbergu**; v Celju*.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Anton Löschnigg

veletržec s papirjem, Gradec, Griesgasse 4

priporoča:

Debeli papir za vlaganje v sode in zaboje za jabolka. Zavojni papir za namizno sadje. Fino papirjevo volno za opremljanje in zavijanje jabolčnih jerbasonov in zabojev. Bele in barvaste zrezke svilenega papirja za nalaganje. Etikete, servijete in vrečice za sadje. Pravi pergamentni zavoj v zvitkih za pošiljanje sadja, perotnine, grozdja, sira, nadalje Hofheimske in dunajske pase za lovljenje mrčesa, lnu in naliman papir v zvitkih za lovljenje gosentle. 40a—24

Vzorci in ceniki na razpolago.

Skozi 14 let

dobro preskušeno

klajno apno

pošilja najceneje samo 44a—5

Michael Barthel & Co.
Dunaj X/3.

Rusko laneno seme,

naravnost naročeno, je pravkar došlo. Pisarna kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3, sprejema že sedaj naročila štajerskih odjemalcev za znižano ceno 30 vinajev za kilogram, če se istočasno nakaže znesek na pošti. Zavoj vračunan. Naročila se izvršujejo, kadar jih je več skupaj, torej ne z obratno pošto.

Če se rabi manj ko 5 kil, je dobro, če so istočasno naroči za kakega soseda.

Prosimo za natančen naslov in označbo pošte, oziroma železniške postaje.

V Gradcu, 1. januarja 1908.

36—W

Od osrednjega odbora
c. kr. štajerske kmetijske družbe.

Oznanila

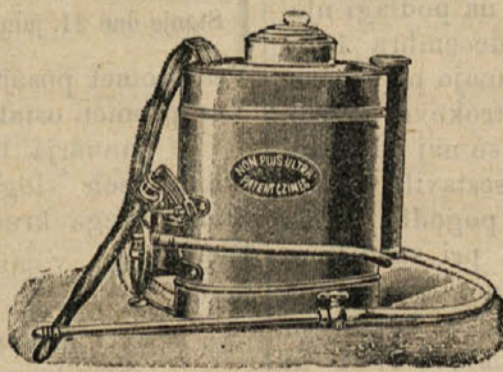
v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširitev.

Gozdne rastline

jako lepe, veliko milijonov raznih vrst, ponuja c. kr. logarski mojster Rud. Hacker v Kraljevem gradcu (Königgrätz) iz lastnih gozdnih drevesnic in sicer: smreke, bore, mecesne, akacije, hraste, navadne in rdeče ameriške, črne bore, Weymouthsbore, japonske mecesne, tuje, virginsko borovico, jesene, javorje, jelše, breze, breste i. t. d. Zavoj in mah zastonj, jerbasonov za lastno ceno. **Zahtevajte cenik**, ki obsega jasna navodila za nestrokovnjake. Gozdne rastline se sedaj lahko pošiljajo kot brzo blago po tovrnem tarifu. 9A—5

„Non plus ultra“ Trsna in drevesna škropilnica

Patent G. Czimeg

Popolnoma iz bakra in medi, sesalka se lahko s tem, da odvijemo dva vijaka, v dveh minutah vzame narazen, vsak del se lahko zamenja in vedno na novo kupi. Dobi se pri imejtelju patenta in izdelovavcu:

Robertu Gugl GRADEC Jakominiplatz 20.

Pristen iztočen ajdov med

prodaja

Alojz Filipič, čebelar

v Pristavi pri Ljutomeru

kilogram po 1 K 20 v s ploščnato posodo ali 5 kg 7 K. Med je iztočen po ajdovi paši (10. oktobra), zato se ne skisa. Jamčim za točno in pošteno postrežbo. 118—1

Trsne vezi

potrebščine zoper peronosporo in za kletarstvo

pošilja v izborni kakovosti in za brezkonkurenčne cene 54a—4

Gummiwarenhaus „Zum Indianer“

Murgasse 5 Gradec, Murgasse 5

Telefon 1179.

Vzorci in izjemne cene dragevolje na razpolago.